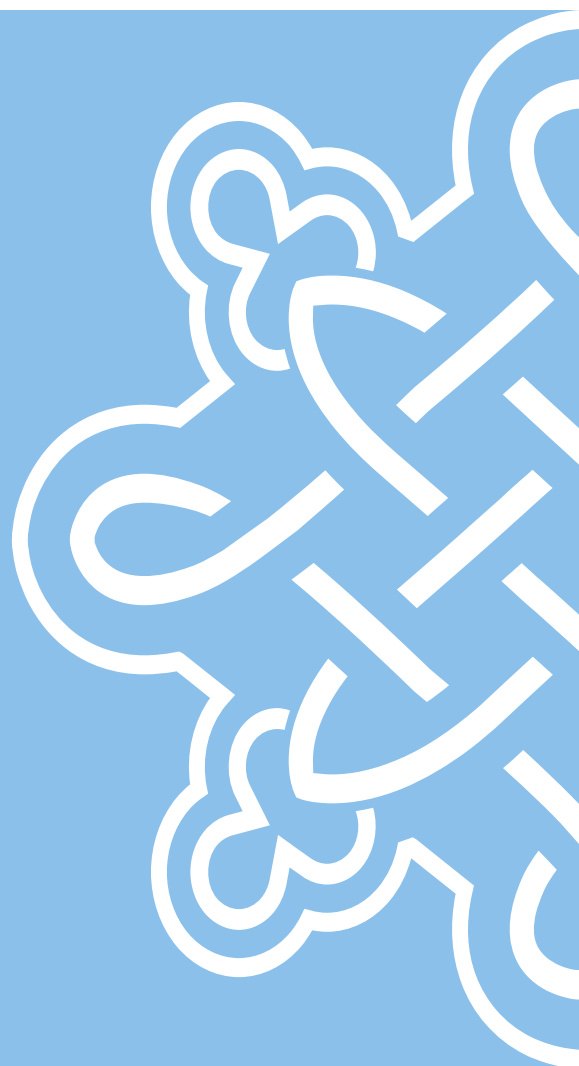

BROSÚRA

A VIBER-CSATLAKOZÁSHOZ SZÜKSÉGES ALAPINFORMÁCIÓKRÓL

2022
MÁRCIUS

Brosúra

A VIBER-csatlakozáshoz szükséges
alapinformációkról

2022
MÁRCIUS

Kiadja: Magyar Nemzeti Bank

Felelős kiadó: Hergár Eszter

1013 Budapest, Krisztina körút 55.

www.mnb.hu

Tartalom

1. A dokumentum célja	5
2. A VIBER és a hozzá kapcsolódó pénzügyi infrastruktúrák	6
2.1. Miben különbözik a VIBER és a BKR?	7
2.2. Milyen megbízások nyújthatók be a VIBER-be, és hogyan működik az elszámolás és a teljesítés?	7
2.3. Milyen megbízások nyújthatók be a BKR-be, és hogyan működik az elszámolás és a kiegyenlítés?	8
2.4. Mi határozza meg azt, hogy adott átutalási megbízás, illetve beszedési megbízás melyik fizetési rendszerben kerül elszámolásra és teljesítésre?	10
2.5. További megbízástípusokkal kapcsolatos általános tudnivalók	12
2.6. Mi határozza meg azt, hogy a VIBER-részvétellel párhuzamosan KELER-részvétel is kialakítandó-e?	13
2.7. A nem-hitelintézeti pénzforgalmi szolgáltatók pénzügyi infrastruktúrákkal való kapcsolatának kérdésköre	14
3. A közvetlen VIBER-csatlakozás folyamata	16
3.1. Edukáció	16
3.2. Elköteleződés	17
3.3. Átvilágítás	17
3.4. Implementáció	17
3.5. Türelmi időszak	18
4. A közvetlen VIBER-csatlakozáshoz kapcsolódó dokumentumok és jogszabályok jegyzéke	19
4.1. Politikák, szabályzatok és weblapok	19
4.2. Jogszabályok	19
Melléklet	21
A VIBER-ben való közvetlen részvételre vonatkozó csatlakozási kérelem – Minta	21

1. A dokumentum célja

Ez a dokumentum információval szolgál azon intézmények számára, amelyek közvetlen részvételt terveznek létesíteni a Magyar Nemzeti Bank (MNB) által üzemeltetett Valós Idejű Bruttó Elszámolási Rendszerben (VIBER), ehhez kapcsolódóan tájékozódni kívánnak a VIBER-ről és a hozzá kapcsolódó pénzügyi infrastruktúrákról, valamint a VIBER-csatlakozás folyamatáról.

A VIBER a magyar gazdaság központi pénzügyi infrastruktúrája, melyhez további pénzügyi infrastruktúrák csatlakoznak a jegybankpénzben történő forintkiegyenlítés igénybevétele érdekében. A VIBER-hez közvetlen és közvetett módon lehet csatlakozni: a *közvetlen csatlakozás* azt jelenti, hogy az intézmény közvetlenül az MNB-nél nyit forintszámlát, míg *közvetett csatlakozás* esetében egy, a VIBER-ben közvetlenül részt vevő intézménynél teszi ezt. A közvetlen csatlakozásra jogosultak körét a Magyar Nemzeti Bank bankszámlavezetésre és pénzforgalmi szolgáltatások nyújtására vonatkozó politikája tartalmazza, míg a csatlakozás feltételeinek és folyamatának részletes leírása a *Magyar Nemzeti Bank által vezetett bankszámlákra, valamint a forint és devizaforgalmi elszámolásokra vonatkozó üzleti feltételekben* (a továbbiakban: az MNB Általános Üzleti Feltételei) érhető el (lásd 4.1. pont).

Az MNB támogatja a pénzügyi innovációkat, ennek megfelelően az intézmények széles köre számára lehetővé teszi a közvetlen VIBER-csatlakozást. A dokumentumnak ehhez kapcsolódóan kiemelt célja, hogy a *csatlakozni szándékozó intézmények* számára közérthető áttekintést nyújtson a VIBER-ről és a hozzá kapcsolódó pénzügyi infrastruktúrákról, valamint a VIBER-csatlakozás folyamatáról, ezáltal segítve a magyar piacon való eredményes működésüket.

A dokumentum második fejezete bemutatja a VIBER-t és a hozzá kapcsolódó pénzügyi infrastruktúrákat. A harmadik fejezet kifejti a közvetlen VIBER-csatlakozás folyamatát. A negyedik fejezet pedig számba veszi a magyar pénzforgalmi piacon való működést meghatározó legfontosabb dokumentumokat és jogszabályokat.

A könnyebb tájékozódás érdekében az alábbi táblázat röviden összefoglalja, hogy az egyes pénzforgalmi szolgáltatások kapcsán mely magyar pénzügyi infrastruktúrák érintettek, azaz melyekben lehet szükséges részvételt létesíteni, ha egy intézmény az adott szolgáltatás nyújtását tervezi. A dokumentum a későbbiekben pontosan meghatározza, hogy ha több infrastruktúra is érintett, akkor mi alapján érdemes választani közülük.

1. táblázat				
A magyar pénzforgalmi infrastruktúrák főbb jellemzői				
	VIBER	BKR IG1	BKR IG2	BKR GIROInstant
Az infrastruktúrák főbb jellemzői				
Az infrastruktúra típusa ¹	RTGS	ACH	ACH	ACH
A feldolgozás sebessége	azonnali	egy nap	jellemzően egy óra	azonnali
Megbízasküldési időszak	munkanapokon 7:00-18:00	munkanapokon 15:30-23:00	munkanapokon 6:00-17:00	minden nap folyamatosan
Számlavezetés a csatlakozó intézmény számára	X			
Érintett infrastruktúrák a csatlakozó intézmény által nyújtott szolgáltatások szerint				
Ügyfélszámlák (fizetési számlák) vezetése	X	X		
Egyedi átutalás (egyedileg és kötegelten indítva)	X		X	X
Csoportos átutalás	X		X	
Egyedi beszedés	X	X		
Csoportos beszedés	X	X		
Bankkártya elfogadói vagy kibocsátói szolgáltatás	X			

Jelen dokumentum tájékoztatónak minősül. Az itt leírt rendszerelemek és folyamatok hivatalos bemutatása az MNB Általános Üzleti feltételeiben érhető el.

¹ RTGS (real time gross settlement system): valós idejű bruttó kiegyenlítési rendszer; ACH (automated clearing house): automatizált klíringház

2. A VIBER és a hozzá kapcsolódó pénzügyi infrastruktúrák

A VIBER definíciója a következő:

- **VIBER** – Az MNB által 1999 óta üzemeltetett, belföldi, nagyértékű, forintfizetési, -kiegyenítési és számlaátvezetési megbízások teljesítésére szolgáló, bruttó elven alapuló, valós idejű kiegyenítési rendszer, ún. RTGS-rendszer.

A VIBER-hez kapcsolódó pénzügyi infrastruktúrák a következők:

- **Bankközi Klíring Rendszer (BKR)** – Az MNB tulajdonában álló GIRO Zrt. mint rendszerüzemeltető által működtetett, elsősorban lakossági és vállalati forintfizetési műveletek elszámolását és teljesítését végző fizetési rendszer, mely három elszámolási platformot foglal magában:
  - **InterGIRO1 (IG1)** – 1994 óta elérhető *éjszakai* elszámolási mód egyedi és csoportos átutalások és beszedések elszámolására, valamint ezekhez kapcsolódó pénzügyi üzenetek küldésére. Adott munkanapon IG1-be benyújtott megbízások a következő munkanapon teljesülnek. Túlnyomórészt csoportos fizetési megbízásokat számol el.
  - **InterGIRO2 (IG2)** – 2012 óta elérhető *napközbeni* elszámolási mód egyedi és csoportos átutalások elszámolására, valamint ezekhez kapcsolódó pénzügyi üzenetek küldésére. Adott munkanapon IG2-be benyújtott megbízások jellemzően egy óra alatt teljesülnek.
  - **GIROInstant** – 2020 óta elérhető *azonnali* elszámolási mód egyedi átutalások elszámolására, valamint ezekhez kapcsolódó pénzügyi üzenetek küldésére. A GIROInstantba benyújtott megbízások legfeljebb 5 másodperc alatt teljesülnek. Az év valamennyi napján 24 órában elérhető.
- **KELER** – Az MNB tulajdonában álló KELER Zrt. mint Magyarország központi értéktára által 1993 óta üzemeltetett értékpapír-kiegyenítési rendszer. A KELER és a VIBER együttműködése lehetővé teszi többek között a szállítás-fizetés-ellenében (delivery-versus-payment, DVP) elvű értékpapír-kiegyenlítést jegybankpénzben, valamint az MNB-től felvett hitelek óvadékaul szolgáló értékpapírok MNB javára történő zárolását.

A VIBER-hez kapcsolódó egyéb pénzügyi infrastruktúrák a következők:

- **Bankkártyarendszerek** – Nemzetközi bankkártyatársaságok által üzemeltetett pénzügyi infrastruktúrák. A nemzetközi bankkártyarendszerek és a VIBER együttműködése lehetővé teszi a nemzetközi bankkártyarendszerekben elszámolt forintfizetési műveletek bankközi kiegyenlítését.
- **Continuous Linked Settlement (CLS)** – A CLS csoport által üzemeltetett, devizafizetési megbízások kiegyenlítését lehetővé tevő pénzügyi infrastruktúra. A CLS és a VIBER 2015 óta fennálló együttműködése lehetővé teszi a CLS-devizák² ellenében kötött forintügyletek devizakiegyenlítési kockázattól mentes kiegyenlítését.

² A 18 CLS-deviza a következők: AUD, CAD, CHF, DKK, EUR, GBP, HKD, HUF, ILS, JPY, KRW, MXN, NOK, NZD, SEK, SGD, USD, ZAR (2021)

- **Posta Elszámoló Központ (PEK)** – A Magyar Posta Zrt. által üzemeltetett rendszer, mely a Magyar Posta pénzforgalmi szolgáltatásait, azaz elsősorban a fizetési számlára történő készpénzbefizetést (ún. sárga és fehér csekk) és a fizetési számláról történő készpénzkifizetést lehetővé tevő postai szolgáltatásokat támogatja. A PEK és a VIBER együttműködése lehetővé teszi a Magyar Postán keresztül bonyolított pénzforgalom bankközi kiegyenlítését.

A felsorolt infrastruktúrák számára az MNB kiegyenlítési szolgáltatást nyújt a VIBER-ben, lehetővé téve, hogy az infrastruktúrák résztvevői közötti forintfizetési megbízások jegybankpénzben, azaz hitel- és kiegyenlítési kockázattól mentesen teljesülhessenek. Mindez az MNB-nél nyitott forint bankszámlákon valósul meg.

2.1. MIBEN KÜLÖNBÖZIK A VIBER ÉS A BKR?

A magyar forint forgalmának két alappillére a VIBER és a BKR. A VIBER a *bankközi* pénzforgalom elsődleges helyszíne, illetve az MNB monetáris politikájának egyik végrehajtási csatornája, hiszen rajta keresztül érhető el az MNB monetáris politikai eszköztára. A BKR ezzel szemben a *lakosság és a nem-pénzügyi intézmények* pénzforgalmának lebonyolításában játszik központi szerepet, így kialakítása is az ezen szereplők pénzforgalmára jellemző volumen feldolgozását támogatja. Vannak ugyanakkor átfedések a két infrastruktúra által feldolgozott fizetési műveletek körében, különösen 2020 márciusa, a BKR azonnali elszámolási módjának (GIROInstant) bevezetése óta, tekintve, hogy jelenleg már nem csak a bankszektor, hanem a lakosság és a nem-pénzügyi vállalatok számára is az azonnali átutalás jelenti a sztenderd átutalási formát. Ebből adódóan érdemes tisztázni, hogy mely megbízások elszámolása és teljesítése történik a VIBER-ben és melyek a BKR-ben.

2.2. MILYEN MEGBÍZÁSOK NYÚJTHATÓK BE A VIBER-BE, ÉS HOGYAN MŰKÖDIK AZ ELSZÁMOLÁS ÉS A TELJESÍTÉS?

A VIBER-be három megbízástípus nyújtható be:

- Fizetési megbízás, ezen belül:
  - Ügyfélételek: a VIBER-résztvevők ügyfelei által kezdeményezett megbízások
  - Bankközi tételek: a közvetlen vagy közvetett résztvevő, illetve annak számlavezetetti ügyfélkörébe tartozó belföldi vagy külföldi hitelintézet megbízásából indított azon fizetési megbízás, amelynek a kedvezményezettje is közvetlen vagy közvetett résztvevő, illetve annak számlavezetetti ügyfélkörébe tartozó belföldi vagy külföldi hitelintézet
  - Jegybanki műveletek: az MNB által kezdeményezett megbízások
- Kiegyenlítési megbízás: a VIBER-hez kapcsolódó infrastruktúrák által kezdeményezett megbízások
- Azonnali átvezetési megbízások: a GIRO Zrt. által benyújtott, a GIROInstant likviditáskezeléséhez kötődő megbízások (ld. 2.3.3.)

A VIBER-résztvevők jellemzően tehát az *ügyfélételek* és a *bankközi tételek* esetében játszanak aktív szerepet a megbízások kezdeményezése által. Mivel az ügyfélételek esetében felmerülhet a BKR érintettségének kérdése, az infrastruktúráválasztás szempontjait az alábbiakban alaposan körbejárjuk (ld. 2.4.).

A megbízások elszámolása és teljesítése a VIBER-ben bruttó módon, egy lépésben megtörténik, amennyiben rendelkezésre áll a szükséges fedezet. Fedezetlenség esetén a fizetési megbízás teljesítési sorba áll, és ha nap végéig nem sikerül teljesíteni, törölődik. A VIBER munkanapokon 7:00 és 18:00 között érhető el.

2.3. MILYEN MEGBÍZÁSOK NYÚJTHATÓK BE A BKR-BE, ÉS HOGYAN MŰKÖDIK AZ ELSZÁMOLÁS ÉS A KIEGYENLÍTÉS?

A BKR különböző platformjain részben eltérő megbízástípusok, eltérő módokon számolhatók el.

2.3.1. IG1 – éjszakai elszámolás:

- Átutalás:
  - Egyedi átutalás (egyedileg és kötegelten indítva)
  - Csoportos átutalás
- Beszedés:
  - Egyedi beszedés
  - Csoportos beszedés
- Okmányos meghitelezés (akkreditív)

Az IG1 a BKR 1994 óta elérhető elszámolási platformja, így ez a magyar pénzforgalom legrégebbi elszámolási módja. A BKR új platformjainak (IG2, GIROInstant) elindulásával fokozatosan áttelődött a tranzakciós volumen a modernebb szolgáltatásokba, viszont az IG1 továbbra is fontos szerepet tölt be, mivel a hatóságok által kezdeményezett megbízások (például hatósági átutalás, átutalási végzés) és a beszedések még mindig itt számolódnak el. A magyar jogszabályok alapján amennyiben egy intézmény az ügyfelei számára fizetési számlát vezet, a hatósági átutalások, átutalási végzések teljesítését – a vonatkozó jogszabályokban foglalt feltételek teljesülése esetén – nem utasíthatja vissza. Mivel ezeket a fizetési megbízásokat az IG1 számolja el, fizetési számla vezetése esetén szükséges ehhez az elszámolási módhoz is csatlakozni.

Adott munkanapra (T) szóló megbízásokat az azt megelőző munkanap (T-1) délutánjától a következő naptári nap hajnaláig lehet benyújtani az IG1-be, az elszámolás pedig az éjszaka során, két ciklusban történik meg. Az elszámolás eredményeként előálló pozíciókat egy, a VIBER informatikai környezetébe tartozó rendszer segítségével egyenlíti ki az MNB a megadott munkanap (T) reggelén. Az elszámoláshoz szükséges fedezetet a megelőző munkanap (T-1) végén fennálló bankszámla-egyenleg és a napközbeni hitelkeret VIBER-résztevő által erre elkülönített része adja (ld. 2.6.1.).

2.3.2. IG2 – napközbeni elszámolás:

- Átutalás:
  - Egyedi átutalás (egyedileg és kötegelten indítva)
  - Csoportos átutalás

Az IG2 a BKR 2012 óta elérhető elszámolási platformja, melyben a forintfizetési megbízások elszámolása ciklikusan, jellemzően óránként történik. A lakossági és vállalati forintátutalások egy része még itt kerül elszámolásra, mivel a 2020-ban indult azonnali elszámolási formába való áttelődés még nem valósult meg teljes egészében.

Az IG2 óránkénti bruttó vagy nettó elszámolást tesz lehetővé munkanapokon 6:00 és 18:10 között. Az elszámolás tíz ciklusban történik meg, melyek keretében a BKR-t üzemeltető GIRO Zrt. a benyújtott megbízások alapján beszedi a szükséges fedezeteket a résztvevők VIBER-számláiról, majd átutalja azokat a fogadott megbízások alapján az érintett résztvevők VIBER-számláira. Fedezethiány esetén a fizetési megbízások átgördülnek a következő elszámolási ciklusba, de amennyiben adott munkanap utolsó ciklusában sem áll rendelkezésre a szükséges fedezet, visszautasításra kerülnek.

2.3.3. GIROInstant – azonnali elszámolás:

- Átutalás:

- Egyedi átutalás (egyedileg és kötegelten indítva)

A GIROInstant a BKR 2020 óta elérhető elszámolási platformja, mely a forintfizetési megbízások elszámolását legfeljebb 5 másodperc alatt végzi el. A GIROInstant az év valamennyi napján 24 órában elérhető, így jelenleg ez a legmodernebb forintelszámolási szolgáltatás. Csak egyedi átutalások küldhetők a GIROInstantba, viszont a pénzforgalom lebonyolításáról szóló 35/2017. (XII. 14.) MNB rendeletben (a továbbiakban: pénzforgalmi MNB rendelet) meghatározott feltételeknek eleget tevő átutalási megbízások legfeljebb 5 másodperc alatti teljesítése kötelező, amelyek ekként kizárólag a GIROInstanton keresztül teljesíthetők (ld. 2.4.1.).

A GIROInstantba küldött fizetési megbízások kiegyenlítése előfinanszírozott forintfedezetből történik. Ez azt jelenti, hogy a GIROInstant résztvevői egy dedikált számlára előzetesen elhelyezik azt a forintmennyiséget, mely a GIROInstantba küldött fizetési megbízásaik fedezetét képezi. Az ehhez kötődő likviditásmenedzsmentet a GIRO Zrt. a VIBER üzemidejében automatikusan elvégzi az ún. azonnali átvezetések révén (ld. 2.2.), viszont a VIBER üzemidején kívüli időszakokban – azaz éjszaka, hétvégén és ünnepnapokon – nem érhető el ez a funkció. Ezért ezekre az időszakokra alapesetben előfinanszírozással kell készülniük a résztvevőknek, hiszen ilyenkor pótlólagos likviditás nem vonható be a VIBER-számlájukról. Fontos viszont, hogy az MNB által értékpapírfedezet ellenében nyújtott hitelkeret a VIBER üzemidején kívül felhasználható a GIROInstantban, vagyis az MNB javára zárolt értékpapírok ezekben az időszakokban fedezetet tudnak nyújtani a forintforgalom lebonyolításához (ld. 2.6.2.).

2.3.4. További BKR-hez kapcsolódó szolgáltatások

A GIRO Zrt.-nek további, a BKR-hez szorosan kapcsolódó szolgáltatásai is vannak, amelyek közül kettőt érdemes kiemelni:

- **Fizetési kérelem:** Magyarországon a pénzforgalmi MNB rendelet alapján a fizetési kérelmekre válaszul indított fizetési megbízások azonnali – azaz az azonnali elszámolási platformon feldolgozott – átutalások lehetnek, szemben például az európai SRTP szabvánnyal, amelyben ilyen kikötés nincs. Így ha egy pénzforgalmi szolgáltató olyan szolgáltatást tervez, amelynek keretében biztosítani szeretné ügyfeleinek a fizetési kérelmek fogadását, akkor mindenképpen szükséges csatlakoznia az azonnali elszámoláshoz. Meg kell jegyezni, hogy technikailag lehetőség van 10 millió forintnál nagyobb összegre szóló fizetési kérelmek elküldésére is, azaz olyan kérelmek indítására, amelyre a válaszmegbízást már nem kötelezően az azonnali elszámolásban kell lebonyolítani (ld. 2.4.1. fejezetben az azonnali fizetésekre vonatkozó értékhatárt). Ettől függetlenül, a fizetési kérelemre indított válaszmegbízás csak azonnali fizetés lehet, tehát a 10 millió forintnál nagyobb összegre szóló fizetési kérelmek teljesítése az érintett pénzforgalmi szolgáltatók döntése³.
- **Másodlagos számlaazonosító:** A pénzforgalmi MNB rendelet szerint minden számlavezető pénzforgalmi szolgáltatónak képesnek kell lennie az ügyfelek által a számlaszámokhoz rendelt másodlagos számlaazonosítók (jelenleg: telefonszám, email-cím, adószám/adóazonosító) regisztrálására és törlésére. Továbbá nem lehet visszautasítani egy átutalási megbízást arra hivatkozva, hogy a kedvezményezett számlaszáma helyett a másodlagos számlaazonosítója szerepel a megbízáson. Jelenleg technikailag csak az azonnali fizetések esetében van lehetőség a kedvezményezett másodlagos számlaazonosítójával átutalást indítani, a napközbeni (IG2) és az éjszakai (IG1) elszámolásban feldolgozott megbízások esetében ez nem lehetséges.

³ Szintén ld. a vonatkozó MNB útmutató leírását: <https://www.mnb.hu/letoltes/fizetesi-folyamatok-utmutato-20190712.pdf>

2.4. MI HATÁROZZA MEG AZT, HOGY ADOTT ÁTUTALÁSI MEGBÍZÁS, ILLETVE BESZEDÉSI MEGBÍZÁS MELYIK FIZETÉSI RENDSZERBEN KERÜL ELSZÁMOLÁSRA ÉS TELJESÍTÉSRE?

Két kiemelt megbízástípus – az azonnali átutalás és a forintban történő, konverziót nem igénylő, nem papíralapon benyújtott átutalások – esetében az MNB rövid határidőket ír elő a teljesítésre a magyar pénzforgalom gyorsításának támogatása érdekében. Ezen fizetési megbízások feldolgozása kapcsán tehát limitáltak a Magyarországon működő pénzforgalmi szolgáltatók lehetőségei az infrastruktúraválasztás tekintetében.

2.4.1. Az ötmásodperces szabály – BKR azonnali elszámolás

Az azonnali átutalási megbízások kapcsán a 2020 óta érvényes ötmásodperces teljesítési szabály a legfontosabb jogszabályi előírás, mely a pénzforgalmi MNB rendelet szerint a következő:

17. § (3) Azonnali átutalási megbízás esetében a fizető fél pénzforgalmi szolgáltatója biztosítja, hogy legkésőbb a fizetési megbízás 7. § (4) bekezdése szerinti átvételétől⁴ számított öt másodpercen belül a fizetési művelet összege a kedvezményezett pénzforgalmi szolgáltatójának a számláján jóváírásra kerüljön.

A fenti előírásnak csak úgy tudnak megfelelni a Magyarországon működő pénzforgalmi szolgáltatók, ha csatlakoznak a GIRO Zrt. által üzemeltetett BKR azonnali elszámolási platformjához. Amennyiben tehát egy, a magyar pénzforgalmi piacra belépni tervező intézmény olyan ügyfélmegbízások feldolgozását tervezi, melyek a pénzforgalmi MNB rendelet szerint azonnali átutalási megbízásnak minősülnek, a BKR-részvétel elkerülhetetlen. Kérdésként felmerülhet, hogy a fenti előírásnak miért nem lehet VIBER-részvétel révén megfelelni. Erre az a válasz, hogy a VIBER nem biztosítja a 24/7/365-rend szerinti működést, ezért a legfeljebb ötmásodperces teljesítési szabály, azaz a jogszabályi megfelelés sem biztosítható a VIBER-rel.

Fontos viszont, hogy pontosan mi minősül azonnali átutalási megbízásnak. A pénzforgalmi MNB rendelet által adott definíció a következő:

35. § (1) Azonnali átutalási megbízásnak minősül az egyedi, forintösszegre szóló átutalási megbízás, ha

- a) azt a fizető fél forintban vezetett fizetési számlája terhére adja meg,*
- b) összege legfeljebb 10 millió Ft,*
- c) a pénzforgalmi szolgáltatóhoz való beérkezés napját követő terhelési napot nem tartalmaz,*
- d) azt a fizető fél információtechnológiai eszköz, távközlési eszköz útján vagy más, a pénzforgalmi szolgáltatójával kötött keretszerződésben meghatározott módon nyújtja be, és a pénzforgalmi szolgáltató emberi beavatkozást nem igénylő módon dolgozza fel, valamint*
- e) benyújtása – a (2) bekezdésben foglalt kivétellel – nem kötegenként történik.*

35. § (2) A fogyasztónak minősülő fizető fél által kötegenként benyújtott, az (1) bekezdés a)-d) pontja szerinti feltételeknek megfelelő egyedi átutalási megbízás azonnali átutalási megbízásnak minősül.

Amint látszik, az MNB a pénzforgalmi MNB rendeletben különösen pontosan határozta meg azt, hogy mi minősül azonnali átutalási megbízásnak. Mindez ugyanakkor azt is jelenti, hogy ha egy egyedi, forintösszegre szóló átutalási megbízás nem felel meg az a)-e) feltételeknek, akkor egyszerű átutalási megbízásnak minősül, így nem vonatkozik rá az ötmásodperces szabály. Ha tehát egy egyedi, forintösszegre szóló átutalási megbízás (a) nem forintszámla terhére indul, vagy (b) összege meghaladja a 10 millió forintot, vagy (c) későbbi terhelési nappal kerül benyújtásra, vagy (d) automatikusan nem

⁴ 7. § (4) Az azonnali átutalási megbízás átvételének időpontja az az időpont, amikor a fizető fél pénzforgalmi szolgáltatójához a fizetési megbízás beérkezett, és a hitelesítés megtörtént.

feldolgozható, például mert papíralapú módon kerül benyújtásra, vagy (e) kötegetben kerül benyújtásra – kivéve a fogyasztók által benyújtott kötegeket (ld. 35.§ (2)) –, nem minősül azonnali átutalási megbízásnak, így nem kötelező a BKR azonnali elszámolási módba benyújtani elszámolásra. Fontos továbbá, hogy az azonnali elszámolásban a kötegetben benyújtott vállalati átutalások és az értéknapos átutalások címzett pénzforgalmi szolgáltatóként legfeljebb másodpercenként egy tranzakció sebességgel küldhetők be.

2.4.2. A négyórás szabály – BKR napközbeni elszámolás

Kérdés viszont, hogy az ötmásodperces szabály alá nem eső átutalási megbízások teljesítési határidejére milyen szabály van. A pénzforgalmi MNB rendelet következő szabálya a nem papíralapon benyújtott átutalások teljesítésére vonatkozik, és négyórás szabályként ismert:

17. § (2) A 16. § (1) bekezdés a) pontja szerinti fizetési művelet⁵ esetében a fizető fél pénzforgalmi szolgáltatója biztosítja, hogy a fizetési művelet összege a kedvezményezett pénzforgalmi szolgáltatójának a számláján legkésőbb a fizetési megbízás 7. § szerinti átvételét és a teljesítéshez vagy részteljesítéshez szükséges fedezet fizető fél fizetési számláján történő rendelkezésre állását követő négy órán belül jóváírásra kerüljön, ha

a) a fizetési megbízás átutalás teljesítésére szól, ide nem értve az azonnali átutalást, a hatósági átutalást és az átutalási végzés alapján történő átutalást, és

b) a fizetési megbízást a fizető fél nem papír alapon nyújtja be.

A négyórás szabály 2012-ben a fizetési műveleteknek a BKR éjszakai elszámolási platformjáról (IG1) a napközbeni elszámolási platformra (IG2) való áttérítés támogatása érdekében született meg, de az azonnali fizetés 2020-as elindulása óta már csak a másodlagos sebességi kategóriának tekinthető. A négyórás szabály alá eső fizetési műveletek teljesítésének ugyanakkor nemcsak a BKR napközbeni elszámolási platformján, hanem a BKR azonnali elszámolási módjában vagy a VIBER-ben is meg lehet felelni, tekintve, hogy ez a szabály nem 24/7/365 rend szerinti négyórás teljesítésre, hanem a pénzforgalmi MNB rendeletben meghatározott munkanapokon való teljesítésre vonatkozik. Fontos viszont, hogy a BKR és a VIBER díjstruktúrája nagyban különbözik, így ezt figyelembe véve érdemes dönteni a négyórás szabály alá eső fizetési műveletek elszámolási és teljesítési helyéről.

2.4.3. Az 1+1 napos szabály

A leglassabb sebességi kategóriába a fentiekben nem említett valamennyi fizetési művelet beleesik, viszont ez a szabály valósítja meg az európai pénzforgalmi irányelv⁶ (PSD2) 83. cikkében megfogalmazott szabály magyarországi átültetését. A pénzforgalmi MNB rendelet a következőképpen rögzíti ezt:

17. § (1) A fizető fél pénzforgalmi szolgáltatója – a (2) és (3) bekezdésben foglalt kivételével – biztosítja, hogy a fizetési művelet összege a kedvezményezett pénzforgalmi szolgáltatójának a számláján legkésőbb a fizetési megbízás 7. § szerinti átvételét követő munkanap végéig jóváírásra kerüljön. Papíralapú fizetési megbízás esetében a teljesítési határidő egy munkanappal meghosszabbodik.

Ezen szabálynak való megfelelés kapcsán az infrastruktúraválasztás során figyelembe kell venni, hogy az egyes rendszerek milyen fizetési megbízások feldolgozására képesek (ld. 2.2. és 2.3.). A beszédések elszámolása jelenleg csak a BKR IG1-platformján lehetséges, míg az átutalások elszámolása a BKR IG1-platformján keresztül csak külön megállapodás alapján oldható meg, tehát alapesetben utóbbiak elszámolására a BKR IG2-platformja vagy a GIROInstant választható.

⁵ 16. § (1) A 17. §-ban foglalt rendelkezéseket a) a forintban történő, konverziót nem igénylő belföldi fizetési műveletre... kötelezően kell alkalmazni.

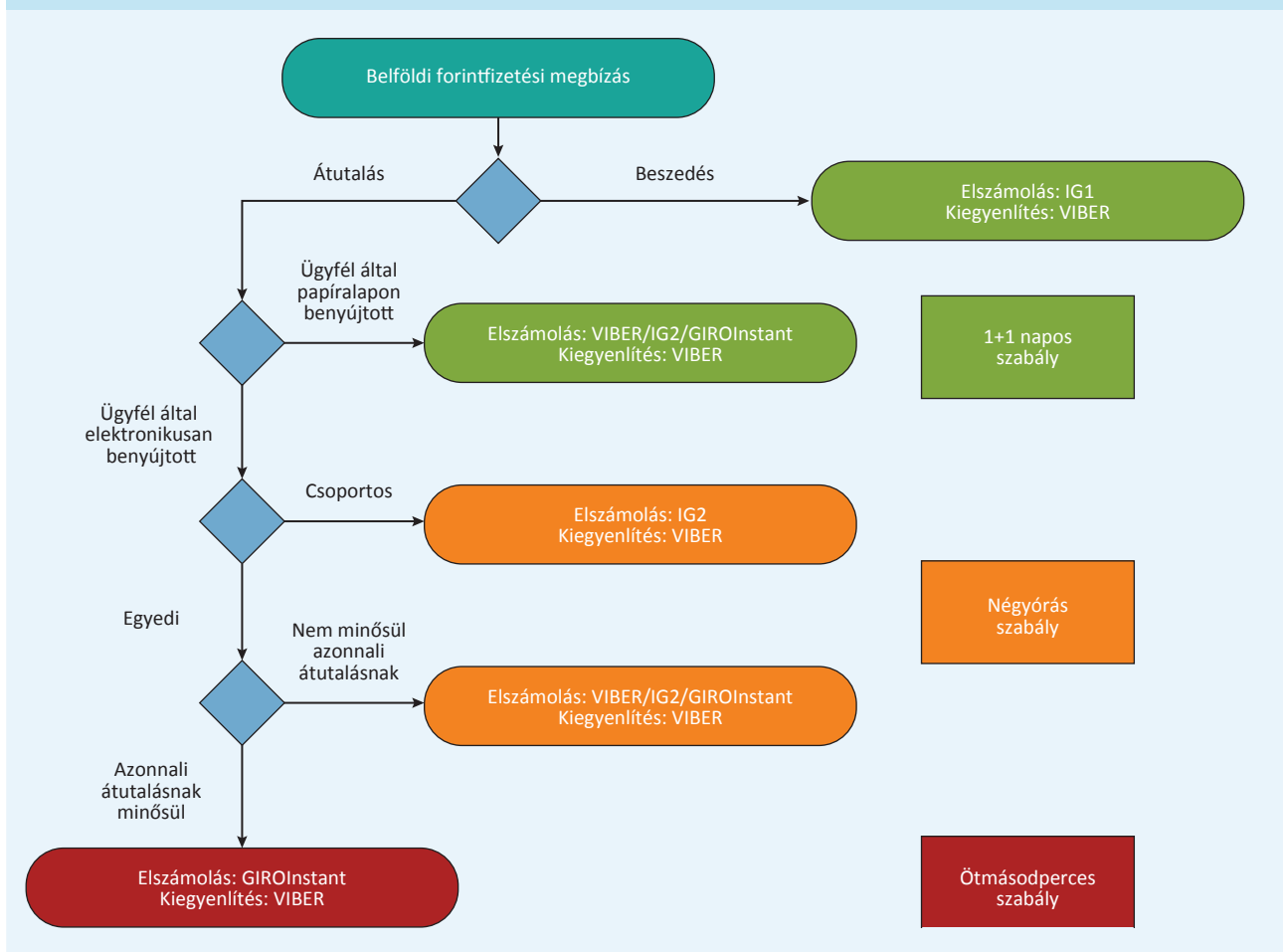
⁶ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2015/2366 irányelve (2015. november 25.) a belső piaci pénzforgalmi szolgáltatásokról és a 2002/65/EK, a 2009/110/EK és a 2013/36/EU irányelv és a 1093/2010/EU rendelet módosításáról, valamint a 2007/64/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (EGT-vonatkozású szöveg)

2.4.4. Infrastruktúraválasztási segédlet belföldi forint átutalásokhoz és beszedésekhez

A pénzforgalmi MNB rendelet bemutatott szabályaiból egyértelműen következik, hogy melyik magyarországi pénzügyi infrastruktúra vehető igénybe adott fizetési megbízás elszámolására és kiegyenlítésére. Figyelembe véve továbbá az egyes infrastruktúrák technikai tulajdonságait – például az üzemidejüket –, döntési pontonként felvázolható, hogy a magyar pénzforgalmi piac egyes alpiacaira való belépéshez mely infrastruktúrákhoz szükséges csatlakozni. Ezt jelen dokumentum a pénzforgalmi MNB rendelet hatálya alá tartozó, belföldi forintfizetési megbízások tekintetében meg is teszi, feltüntetve azt is, ha egy fizetési mód esetében több elszámolási opció is jogszabályoknak megfelelő módon alkalmazható (ld. 1. ábra).

Fontos, hogy az itt megadott segédlet csak nagyvonalakban vázolja fel a mérlegelendő szempontokat. A VIBER-részvétel létesítését tervező intézmények felelőssége az, hogy mélyreható jogi vizsgálattal támasszák alá a magyarországi pénzügyi infrastruktúrák tekintetében követendő üzleti stratégiájukat. Az MNB mint felügyeleti hatóság folyamatosan ellenőrzi a Magyarországon működő pénzforgalmi szolgáltatók jogszabályoknak való megfelelését, így a pénzforgalmi MNB rendelet által előírtak betartását. A megfelelő infrastruktúraválasztás tehát kiemelt fontossággal bír a magyar pénzforgalmi piachoz újonnan csatlakozók számára.

1. ábra
Infrastruktúraválasztási segédlet a pénzforgalmi MNB rendelet hatálya alá eső, belföldi forintfizetési megbízásokhoz

2.5. TOVÁBBI MEGBÍZÁSTÍPUSOKKAL KAPCSOLATOS ÁLTALÁNOS TUDNIVALÓK

Az alpinfrastruktúrákon (BKR, KELER) túl egyéb infrastruktúrák is kapcsolódnak a VIBER-hez. Ezek további megbízástípusok feldolgozását, elszámolását teszik lehetővé, melyekkel a magyarországi pénzforgalom részpiacait szolgálják ki.

2.5.1. Bankkártyarendszerek

Magyarországon csak nemzetközi kártyatársaságok nyújtanak bankkártya-szolgáltatást, az ezekhez kötődő elszámolási és kiegyenlítési folyamatok tehát más nemzeti piacokról ismertek lehetnek a magyarországi székhellyel nem rendelkező pénzforgalmi szolgáltatók számára. A Mastercard és a Visa típusú bankkártyákkal lebonyolított belföldi tranzakciók esetén a magyarországi bankkártya-kibocsátásban vagy -elfogadásban érdekelt intézményeknek közvetlen VIBER-résztevővé kell válniuk, és bankszámlát kell nyitniuk az MNB-nél, mert ezen feltételekkel tudnak csak részt venni közvetlenül a belföldi bankkártya-kiegyenlítésben. Továbbá ehhez kötődően a résztvevőnek a bankkártyaforgalma alapján számított óvadékelhelyezési kötelezettséget is teljesítenie kell (ld. 2.6.3.). A bankkártya-kiegyenlítést az MNB minden nap automatikusan, a VIBER-résztevő aktív közreműködése nélkül végzi. A fenti kártyatársaságok által előállított nettó pozíciók alapján az MNB megterheli a tartozik pozícióban lévő VIBER-résztevő számláját, és jóváírja a követel pozícióban lévő VIBER-résztevő számláját. A bankkártya-kiegyenlítésben való részvételhez szükséges jogi és technikai lépések nem részei a VIBER-csatlakozási folyamatnak, ám azzal párhuzamosan is megtehető. A bankkártya-kiegyenlítésben való részvételi szándékot érdemes mihamarabb jelezni a közvetlen VIBER-csatlakozás kialakítása során. A bankkártya-kiegyenlítésben lehetséges közvetetten is részt venni, ebben az esetben a bankkártya-kiegyenlítéshez közvetlenül csatlakozó egyik résztvevővel kell megállapodni a részvételről.

2.5.2. CLS

A CLS egy nemzetközi pénzügyi infrastruktúra, melynek segítségével a devizafizetési megbízások kiegyenlítési kockázattól mentesen egyenlíthetők ki. A VIBER-ben a CLS által feldolgozott, forinttal szembeni devizafizetési megbízásokhoz kötődő likviditáskezelés zajlik az érintett VIBER-résztevők aktív közreműködése mellett. A CLS által előírt befizetéseket (Pay-In) minden munkanap 7:00 és 9:00 között teljesítik a szolgáltatásban érintett bankok, így erre az időszakra koncentrálódik a szolgáltatáshoz kötődő likviditásmenedzsment. A CLS-szolgáltatás igénybevétele és a CLS-hez kapcsolódó pénzforgalmi szolgáltatások nyújtása nem része a VIBER-csatlakozás folyamatának.

2.5.3. PEK

A Magyar Posta Zrt. által üzemeltetett Posta Elszámoló Központ elsősorban egy speciális postai szolgáltatás, a fizetési számlára történő készpénzbefizetés (ún. sárga és fehér csekk) kapcsán játszik központi szerepet. Ez a fizetési mód leginkább a közüzemi számlák befizetése terén elterjedt Magyarországon. Amennyiben tehát egy pénzforgalmi szolgáltató a magyarországi pénzforgalmi stratégiája keretében magyar közüzemi szolgáltatók vagy más számlakibocsátók számára is tervez szolgáltatást nyújtani, célszerű megismerkednie a PEK működésével. Mindez viszont nem befolyásolja a közvetlen VIBER-csatlakozás folyamatát, annak nem része.

2.6. MI HATÁROZZA MEG AZT, HOGY A VIBER-RÉSZVÉTELLEL PÁRHUZAMOSAN KELER-RÉSZVÉTEL IS KIALAKÍTANDÓ-E?

A KELER Zrt. az MNB letétkezelőjeként jár el, és kiemelt szereppel bír a monetáris politikai eszköztár működtetése szempontjából. Az MNB-től felvett hitelek értékpapír-fedezetét a KELER-nél óvadékként zároltatni kell az MNB kedvezményzettségével⁷. A pénzforgalom lebonyolítása kapcsán három hitelkonstrukció bír kiemelt jelentőséggel: a napközbeni hitelkeret, az azonnali hitelkeret és a bankkártya-kiegyenlítést támogató hitelkeret.

2.6.1. Napközbeni hitelkeret

Napközbeni hitelkeret képzésére a monetáris politikai partnerkör tagjai, vagyis *A jegybank forint- és devizapiaci műveleteinek üzleti feltételei* keretében meghatározott belföldi hitelintézetek jogosultak. A VIBER-ben elérhető napközbeni hitelkeret erejéig a számlaegyenleg kimerülése után is teljesíti az MNB a VIBER-résztevő által benyújtott fizetési megbízásokat, így a napközbeni hitelkeret fontos szereppel bír a VIBER-résztevők napközbeni likviditáskezelése szempontjából. Fontos továbbá, hogy a VIBER üzemidején kívül a napközbeni hitelkeret a résztvevő döntésének megfelelően két részre oszlik: egy dedikált része az IG1-be küldött megbízások számára nyújt többletfedezetet (ld. 2.3.1.), a fennmaradó része pedig

⁷ Az MNB által nyújtott hitelkeretek tekintetében az MNB javára jelzálogba adott nagyvállalati követelések is fedezetül szolgálhatnak, viszont ezen fedezeti körrel ez a dokumentum nem foglalkozik. A részleteket az MNB vonatkozó üzleti feltételei tartalmazzák.

azonnali hitelkeretként funkcionál a vonatkozó hiteldíj levonását követően (ld. 2.6.2.). A napközbeni hitelkeretet egyes VIBER-részvevők aktívan használják, míg mások jellemzően a számlaegyenlegük terhére teljesítik a fizetési megbízásaikat. Mindez a résztvevő egyedi likviditáskezelési döntésein alapul.

2.6.2. Azonnali hitelkeret

Azonnali hitelkeret képzésére a monetáris finanszírozás tilalmával érintett közszektorba tartozó szervezetnek nem minősülő VIBER-részvevők jogosultak. Ez azt jelenti, hogy a hitelintézeteken túl a nem-hitelintézeti pénzforgalmi szolgáltatók számára is rendelkezésre áll ez a finanszírozási forma. Az azonnali hitelkeret révén az MNB azt biztosítja, hogy a GIROInstanthez kötődő likviditáskezelést a VIBER üzemidején kívül is támogathassa az MNB javára óvadékként zárolt értékpapírállomány, így ez egy addicionális likviditási védőháló az éjszakai, hétvégi és ünnepnapos időszakokra. Az azonnali hitelkeret kapcsán opcionális az értékpapírok KELER-nél történő, MNB-kedvezményezettsgű zárolása és így a hitelkeret tényleges megképzése, viszont mivel az opció minden érintett VIBER-részvevő számára biztosított, az MNB az azonnali hitelkeret díját felszámolja akkor is, ha a résztvevő nem képez azonnali hitelkeretet.

2.6.3. Bankkártya-kiegyenlítést támogató óvadék

A bankkártya-tranzakciók kiegyenlítésében a bankkártya-kibocsátási és bankkártya-elfogadási szolgáltatást nyújtó piaci szereplők vesznek részt. A kártyatranzakciók elszámolását a nemzetközi kártyatársaságok végzik, míg a napi kiegyenlítést az MNB hajtja végre a kibocsátók és az elfogadók VIBER-számlái között. A kiegyenlítés biztonsága érdekében egy résztvevő fedezetihiánya esetén az MNB egynapos fedezett hitelt nyújt, mely automatikusan folyósításra és a kiegyenlítéshez felhasználásra kerül, ha a résztvevő az üzleti nap végéig nem biztosítja az aznapi bankkártya-kiegyenlítéshez kapcsolódó fedezetet. Ezen hitel fedezetét, vagyis az MNB kedvezményezettsgűvel óvadékként zárolt értékpapírokat szintén a KELER-nél kell elhelyezni és zároltatni. A kártyás vásárlási és készpénzfelvételi forgalommal arányos értékpapír-óvadék elhelyezése kötelező a bankkártya-kiegyenlítésben részt vevők számára, így bankkártya-kibocsátói vagy -elfogadói szolgáltatás nyújtásához KELER-részvétel létesítése szükséges.

Elsősorban tehát a három bemutatott hitelkerettel kapcsolatos döntés határozza meg azt, hogy a VIBER-részvétellel párhuzamosan KELER-részvétel is létesítendő-e. A döntés a nem-hitelintézeti pénzforgalmi szolgáltatók tekintetében mélyebb kifejtést igényelhet, így ezen partnerkörrel a következőkben bővebben foglalkozunk (ld. 2.7.).

2.7. A NEM-HITELINTÉZETI PÉNZFORGALMI SZOLGÁLTATÓK PÉNZÜGYI INFRASTRUKTÚRÁKKAL VALÓ KAPCSOLATÁNAK KÉRDÉSKÖRE

Az MNB a magyar pénzforgalmi piac fejlesztése céljából úgy döntött, hogy a nem-hitelintézeti pénzforgalmi szolgáltatók számára is lehetővé teszi a közvetlen VIBER-csatlakozás lehetőségét. Ezen lehetőség révén egyenlő feltételekkel versenyezhetnek a hitelintézeti és nem-hitelintézeti pénzforgalmi szolgáltatók, ami hosszútávon növelheti a magyar pénzforgalmi szektor versenyképességét. Fontos viszont, hogy a VIBER-t és a hozzá kapcsolódó infrastruktúrákat túlnyomórészt belföldi hitelintézetek veszik igénybe, így a szolgáltatási paletta és a kapcsolódó folyamatok eredetileg ezen szegmens igényei mentén lettek kialakítva. A következőkben pár olyan kérdés szerepel, amelynek megválaszolása a nem-hitelintézeti pénzforgalmi szolgáltatók számára fontos lehet a magyarországi pénzforgalmi stratégiájuk kialakításakor.

2.7.1. Közvetlenül vagy közvetetten csatlakozzak a VIBER-hez?

A VIBER-hez közvetlenül és közvetve is lehet csatlakozni. Közvetlen részvétel esetén a rendszerüzemeltetővel, vagyis az MNB-vel alakítandó ki az együttműködés, míg közvetett részvétel esetén egy közvetlen résztvevővel, tipikusan egy belföldi hitelintézettel történik mindez. A magyar pénzforgalomban való részvétel mindkét módon teljeskörűen megvalósítható, így a döntést elsősorban üzleti szempontból érdemes mérlegelni, figyelembe véve a csatlakozási folyamat során teljesítendő feladatokat is. Ez utóbbiak kapcsán fontos hangsúlyozni, hogy a közvetlen VIBER-részvétel kialakításakor olyan feladatokat kell teljesíteni, amelyeket közvetett részvétel esetén az a közvetlen résztvevő hitelintézet végez el, amelyen keresztül a csatlakozás megtörténik. Ennek megfelelően a közvetlen VIBER-részvétel kialakítása idő- és erőforrásigényesebb lehet, mindezt viszont ellensúlyozhatják a közvetítő kihagyásából származó üzleti előnyök.

2.7.2. Európai Uniói útlevéllel, határon átnyúló szolgáltatásként alakítanék ki közvetlen VIBER-részvételt. Mire kell figyelnem?

EGT-tagállamban székhellyel rendelkező nem-hitelintézeti pénzforgalmi szolgáltatók külön engedély nélkül nyújthatnak határon átnyúló szolgáltatásokat Magyarországon, miután a székhelyük szerinti felügyelet megkeresésére az MNB nyilvántartásba vette őket, ennek következtében pedig közvetlenül részt vehetnek a VIBER-ben is. A csatlakozási folyamat számukra is ugyanazokat a szakaszokat tartalmazza, mint a magyarországi székhelyű pénzforgalmi szolgáltatók számára, azzal a kiegészítéssel, hogy esetükben az MNB mint hatóság jogosult felvenni a kapcsolatot a pénzforgalmi szolgáltatót engedélyező társfelügyelettel a csatlakozó átvilágításakor (ld. 3.3.).

2.7.3. Hogyan tudok megfelelni az ügyfélpénzek védelmére vonatkozó jogszabályoknak közvetlen VIBER-részvevőként?

Az ügyfélpénzek védelmével kapcsolatban a PSD2 szigorú előírásokat fogalmaz meg a nem-hitelintézeti pénzforgalmi szolgáltatók számára. Ezen szabályoknak többféleképpen tud megfelelni az intézmény, melyek közül az egyik megoldás az ügyfélpénzek külön számlán történő elkülönítése, azaz szegregálása. Az MNB az ügyfélpénzek külön VIBER-számlán történő szegregálásával kapcsolatos csatlakozói igényeket a csatlakozási folyamat során egyedileg kezeli.

2.7.4. Csatlakozzak a BKR-hez?

Amennyiben olyan fizetési megbízások küldése és fogadása is részét képezi a kérelmező magyarországi pénzforgalmi stratégiájának, melyek elszámolása csak a BKR-ben valósítható meg, vagy melyek elszámolása piaci szokvány szerint a BKR-ben zajlik, szükséges BKR-részvételt létesíteni. Ennek pontos megítélése a csatlakozó felelőssége, amelyben ez a dokumentum segítséget nyújt (ld. 2.4.). Fontos, hogy a BKR-részvétel akkor is indokolt, ha a csatlakozó küldő oldalon nem tervez részt venni a BKR-ben, viszont a BKR által elszámolt fizetési megbízások fogadása a stratégiája részét képezi.

A 2020-ban indult GIROInstant különleges helyet foglal el a BKR platformjai között, tekintve, hogy a pénzforgalmi MNB rendeletben előírt ötmásodperces szabálynak (ld. 2.4.1.) csak ezen pénzügyi infrastruktúrával lehet megfelelni. Különösen fontos tehát, hogy az azonnali elszámolás körébe eső átutalások kapcsán pontos pénzforgalmi stratégiával rendelkezzen a VIBER-rel közvetlen rendszerkapcsolatot kialakítani szándékozó intézmény.

2.7.5. Csatlakozzak a KELER-hez?

A nem-hitelintézeti pénzforgalmi szolgáltatók nem tartoznak az MNB monetáris partnerkörébe, ezért nem képezhetnek napközbeni hitelkeretet (ld. 2.6.1.). Azonnali hitelkeret képzésére viszont jogosultak (ld. 2.6.2.), ezen szolgáltatás pedig az óvadéku szolgáltató értékpapírok MNB-kedvezményezettséggel történő zárolásával vehető igénybe, melyet a KELER-nél kell elvégezni. Ha tehát a nem-hitelintézeti pénzforgalmi szolgáltató olyan szolgáltatást kíván nyújtani Magyarországon, amelyből adódóan a GIROInstanthoz is csatlakoznia kell, továbbá az ehhez kapcsolódó éjszakai, hétvégi és ünnepnapos likviditáskezeléséhez igénybe kívánja venni az azonnali hitelkeret által jelentett védőhálót, szükséges KELER-részvételt létesíteni. Az azonnali hitel folyósítási és törlesztési folyamatának pontos leírása – különösképpen pedig a nem-hitelintézeti pénzforgalmi szolgáltatók esetében technikai okokból alkalmazott azonnali kiegészítő hitel bemutatása – az MNB Általános Üzleti Feltételeiben található.

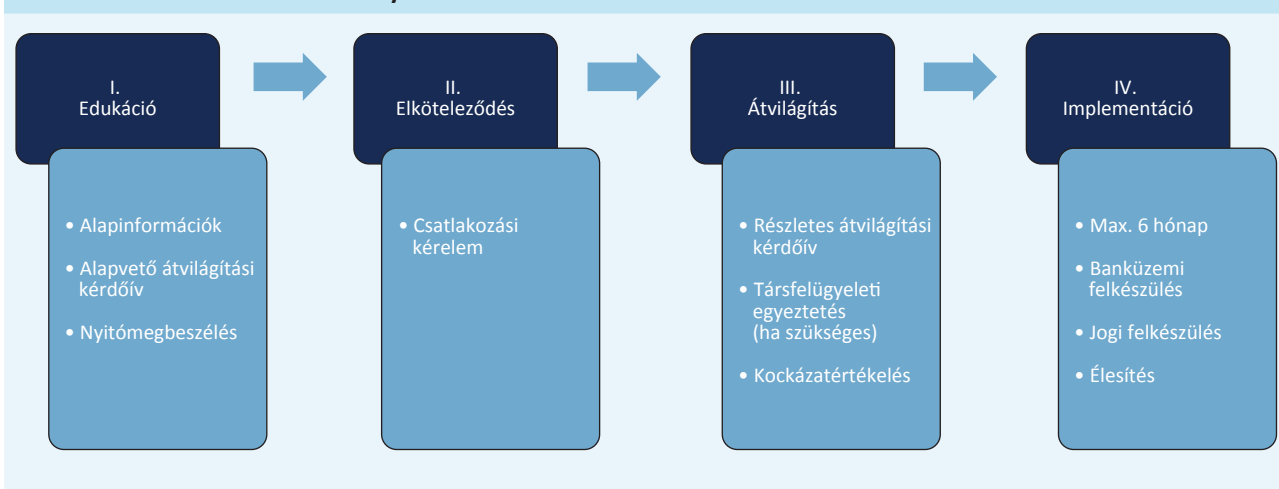
Fontos továbbá, hogy a bankkártya-kiegyenlítésben való részvételi szándék esetén mindenképp csatlakozni kell a KELER-hez (ld. 2.6.3.).

A bemutatott pénzforgalmi megfontolásokon túl természetesen értékpapírpiacon stratégiai célkitűzések is indokolhatják a KELER-hez való csatlakozást, ám ezekre ez a dokumentum nem tér ki.

3. A közvetlen VIBER-csatlakozás folyamata

Az MNB a VIBER-ben való közvetlen részvétel kialakításának folyamatát négy szakaszba sorolja: 1) edukáció, 2) elköteleződés, 3) átvilágítás és 4) implementáció, melynek sikeres lezárásakor kerül sor a közvetlen részvétel élesztésére. A folyamat a közvetlen VIBER-részvétel iránt érdeklődő intézmény kapcsolatfelvételi igényével indul, amely az esetek többségében egy egyszerű emailt jelent.

2. ábra
A közvetlen VIBER-csatlakozás folyamata

A folyamat célja a közvetlen VIBER-részvétel sikeres kialakítása, a szakaszok zárópontjai pedig fontos mérföldkövekként szolgálnak. Az MNB a folyamat hatékonyságának biztosítása érdekében határidőt határoz meg az implementációs (IV.) szakaszra, illetve sikertelen implementáció esetén türelmi időszakot alkalmaz, melyen belül nem kezdhető újra a csatlakozási folyamat. Ezen határidők az MNB döntése alapján meghosszabbíthatók.

Az MNB elkötelezett a közvetlen VIBER-részvétel kialakítását célzó sikeres csatlakozása iránt, és hasonló elkötelezettséget vár el azon intézményektől, amelyek belevágnak a csatlakozási folyamatba.

3.1. EDUKÁCIÓ

Az edukációs szakasz célja a kölcsönös információmegosztás: egyrészt tehát az, hogy a pénzforgalmi szolgáltató olyan információkhoz jusson a VIBER-ről és a hozzá kapcsolódó pénzügyi infrastruktúráról, melyek alapján megalapozottan tud belekezdeni a közvetlen VIBER-részvétel kialakításának folyamatába, másrészt pedig az, hogy az MNB megismerje a csatlakozó intézménnyel kapcsolatos legfontosabb adatokat.

Az edukációs szakasz három részfolyamatból áll, melyek egymást követik.

3.1.1. Információmegosztás

A csatlakozó intézmény megkeresésére válaszul az MNB két dokumentumot bocsát az intézmény rendelkezésére:

- jelen dokumentumot, mely bemutatja a VIBER-t és a hozzá kapcsolódó pénzügyi infrastruktúrákat, a közvetlen részvételhez szükséges VIBER-csatlakozás folyamatát és a csatlakozáshoz kapcsolódó előírásokat tartalmazó dokumentumok és jogszabályok jegyzékét; továbbá
- az alapvető átvilágítási kérdőívet, mely a csatlakozó intézmény jogi és üzleti adatait méri fel.

3.1.2. Az alapvető átvilágítási kérdőív kitöltése

Az edukációs szakasz második lépéseként az MNB elvárja az alapvető átvilágítási kérdőív maradéktalan kitöltését és visszaküldését. Ennek megtörténteig az MNB nem ad további információt a csatlakozó intézmény számára a VIBER működéséről és a VIBER-csatlakozás folyamatáról, de az intézmény természetesen ezen idő alatt is tájékozódhat a nyilvánosan rendelkezésre álló dokumentumokból, jogszabályokból.

3.1.3. Nyitómegbeszélés

Az alapvető átvilágítási kérdőív visszaküldését követően az MNB megbeszélésre invitálja a csatlakozó intézményt, melyen az MNB oldaláról a csatlakozási folyamatban érintett szakterületek vesznek részt, a csatlakozó intézmény részéről pedig vezetői szintű részvétel az elvárt. A megbeszélés célja a személyes munkakapcsolat kialakítása és az alapvető átvilágítási kérdőív kapcsán felmerülő nyitott kérdések tisztázása.

3.2. ELKÖTELEZŐDÉS

A csatlakozási folyamat következő lépéseként az MNB elvárja, hogy a csatlakozni szándékozó intézmény formálisan elköteleződjön a közvetlen VIBER-részvétel kialakítása mellett. Ez egy felsővezetői szintű csatlakozási kérelem megküldését jelenti. Az ehhez szükséges információk megadásában az MNB szakértői a csatlakozó intézmény rendelkezésére állnak. A csatlakozási kérelem mintája jelen dokumentum mellékletében található (ld. Melléklet).

3.3. ÁTVILÁGÍTÁS

Az átvilágítási szakasz célja, hogy az MNB meggyőződjön arról, hogy a csatlakozó intézmény VIBER-részvétele kockázati szempontból elfogadható az MNB számára. Ennek eldöntéséhez az MNB megfelelésellenőrzési (compliance) területe átfogó kockázatelemzést végez, melyhez három forrásból gyűjt információt:

- a csatlakozó intézménytől;
- a csatlakozó intézmény felügyeleti hatóságától, amennyiben releváns és szükséges; és
- egyéb, az MNB rendelkezésére álló adatforrásokból.

Az átvilágítási szakasz egy részletes átvilágítási kérdőív MNB általi megküldésével kezdődik, melyre a csatlakozási kérelem (ld. 3.2.) aláírását követően kerül sor. Az MNB a kérdőív maradéktalan kitöltését várja el a csatlakozó intézménytől.

A kérdőív visszaküldését követően az MNB egy hónapon belül elvégzi a részletes kockázatelemzést, amely határidő egy hónappal meghosszabbodik, amennyiben társfelügyeleti egyeztetésre van szükség. Ez utóbbira akkor kerülhet sor, ha a csatlakozó intézmény által megadott és az MNB számára rendelkezésre álló információk alapján fennmaradnak olyan nyitott kérdések, melyek befolyásolhatják a csatlakozó intézmény kockázati megítélését. A társfelügyeleti egyeztetés a csatlakozó intézmény bevonása nélkül zajlik. Javasolt viszont, hogy a csatlakozó intézmény a csatlakozási kérelem (ld. 3.2.) megtételével egyidejűleg értesítse a felügyeleti hatóságot arról, hogy közvetlen VIBER-részvétel kialakításába kezdett, ezáltal segítve a társfelügyeleti egyeztetést.

Az átvilágítási szakasz végeztével az MNB tájékoztatja a csatlakozó intézményt az átvilágítás eredményéről, lehetővé téve, hogy az intézmény reagáljon az esetleg fennmaradó nyitott kérdésekre. Pozitív végső értékelés esetén az intézmény belekezd az implementációs szakaszba.

3.4. IMPLEMENTÁCIÓ

Az implementációs szakasz célja az, hogy a csatlakozó intézmény banküzemi és jogi szempontból felkészüljön az éles működésre. Az implementáció ennek megfelelően az intézmény különösen aktív közreműködését igényli, melyhez az MNB szakértői minden támogatást megadnak.

A folyamat hatékonyságának növelése érdekében az MNB maximum 6 hónapban szabja meg az implementáció idejét, mely a pozitív átvilágítási eredmény MNB általi megküldésétől indul. Ez azt jelenti, hogy amennyiben a csatlakozó intézmény 6 hónap alatt nem teljesíti az előírt feltételeket úgy, hogy élesíteni lehessen a közvetlen VIBER-részvételt, az MNB lezárja a csatlakozási folyamatot. A tapasztalatok alapján 6 hónap bőségesen elég a feltételek teljesítésére, amennyiben a csatlakozó intézmény aktívan vesz részt a folyamatban. Emellett pedig az MNB fenntartja a jogot, hogy a 6 hónapot méltányossági alapon meghosszabbítsa.

Az implementáció a közvetlen VIBER-részvétel technikai és egyéb feltételeinek való megfelelés biztosításáról, valamint a szükséges szerződések megkötéséről szól. Fontos részét képezik továbbá az MNB és a csatlakozó intézmény közötti banküzemi és informatikai tesztek, melyek a jövőbeli együttműködésre való felkészülést célozzák. A közvetlen VIBER-részvétel kritériumait az MNB Általános Üzleti Feltételei 8.2 pontja tartalmazza. Az ott felsorolt feltételek egyfajta sorrendet is jelentenek, így amennyiben a feltételek teljesítésének igazolásához a csatlakozó intézmény részéről szükséges okirat vagy igazolás, úgy arra az MNB külön is felhívja az intézmény figyelmét.

A szükséges feltételek teljesítése után az MNB értesítése alapján kerül sor a közvetlen VIBER-részvétel élesítésére, mellyel lezárul a csatlakozási folyamat, és elindul az éles működés.

3.5. TÜRELMI IDŐSZAK

Amennyiben az implementációs szakasz az MNB által megadott határidő végén sikertelenül zárul, türelmi időszak indul, amely alatt az intézmény nem kezdheti újra a csatlakozási folyamatot. A türelmi időszak hossza 3 hónap. Ezen időszak célja az, hogy mind az MNB, mind pedig az intézmény áttekinthesse a sikertelen csatlakozás okait, és levonja a konklúziókat. A türelmi időszak elteltével a csatlakozási folyamat újraindítható. A megismételt csatlakozás a folyamat második szakaszától, vagyis az elköteleződéstől indul újra, és egy új csatlakozási kérelem megadását igényli.

---

4. A közvetlen VIBER-csatlakozáshoz kapcsolódó dokumentumok és jogszabályok jegyzéke

A közvetlen VIBER-csatlakozás sikeréhez elengedhetetlen, hogy a csatlakozó intézmény alaposan megismerje a releváns pénzforgalmi szabályzatokat és jogszabályokat. A következőkben a teljesség igénye nélkül kerülnek felsorolásra mindazon dokumentumok, melyek ismerete a közvetlen VIBER-csatlakozás szempontjából elsődlegesnek tekinthető.

4.1. POLITIKÁK, SZABÁLYZATOK ÉS WEBLAPOK

[A Magyar Nemzeti Bank számlavezetésre és pénzforgalmi szolgáltatások nyújtására vonatkozó politikája](#)

[Módosításokkal egységes szerkezetbe foglalt ÜZLETI FELTÉTELEK a Magyar Nemzeti Bank által vezetett bankszámlákra, valamint a forint és devizaforgalmi elszámolásokra vonatkozóan](#)

[HIRDETMÉNY a Magyar Nemzeti Bank által vezetett bankszámlákhoz kapcsolódó, a készpénzben végzett műveleteken kívüli fizetési megbízásokra vonatkozó díjakról, különdíjakról, jutalékokról, postai és egyéb költségekről, valamint ezek és a kamatok elszámolási rendjéről, továbbá a devizaárfolyam-résről](#)

[A jegybank forint- és devizapiaci műveleteinek üzleti feltételei](#)

[A GIRO Zrt. weblapja](#)

Ha a közvetlen VIBER-részvétel kialakításán túl GIRO-részvétel kialakítására is szüksége van a csatlakozó intézménynek, érdemes felvennie a kapcsolatot a GIRO Zrt.-vel. A GIRO Zrt. az MNB leányvállalata, a weblapján pedig minden olyan információ elérhető, amely a kapcsolatfelvételhez és a rendszerrészvétel kialakításához szükséges.

[A KELER Zrt. weblapja](#)

Ha a közvetlen VIBER-részvétel kialakításán túl KELER-részvétel kialakítására is szüksége van a csatlakozó intézménynek, érdemes felvennie a kapcsolatot a KELER Zrt.-vel. A KELER Zrt. az MNB leányvállalata, a weblapján pedig minden olyan információ elérhető, amely a kapcsolatfelvételhez és a rendszerrészvétel kialakításához szükséges.

4.2. JOGSZABÁLYOK

4.2.1. Pénzforgalom

[Az Európai Parlament és a Tanács \(EU\) 2015/2366 irányelve \(PSD2\)](#)

[35/2017. \(XII. 14.\) MNB rendelet a pénzforgalom lebonyolításáról](#)

[2009. évi LXXXV. törvény a pénzforgalmi szolgáltatás nyújtásáról](#)

[2013. évi CCXXV. törvény az egyes fizetési szolgáltatókról](#)

4.2.2. A teljesítés véglegessége

[Az Európai Parlament és a Tanács 98/26/EK irányelve](#) (SFD)

[2003. évi XXIII. törvény a fizetési, illetve értékpapír-elszámolási rendszerekben történő teljesítés véglegességéről](#)

4.2.3. A pénzmosás és a terrorizmus finanszírozásának megelőzése és megakadályozása

[Az Európai Parlament és a Tanács \(EU\) 2015/849 irányelve](#) (AMLD)

[2007. évi LIII. törvény a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról](#)

4.2.4. Egyebek

[2013. évi CXXXIX. törvény a Magyar Nemzeti Bankról](#)

[2013. évi V. törvény a Polgári Törvénykönyvről](#)

Melléklet

A VIBER-BEN VALÓ KÖZVETLEN RÉSZVÉTELRE VONATKOZÓ CSATLAKOZÁSI KÉRELEM – MINTA

A *[Csatlakozó intézmény]* nevében és képviselőként kijelentem, hogy a *[Csatlakozó intézmény]* közvetlen résztvevővé kíván válni a Magyar Nemzeti Bank által üzemeltetett Valós Idejű Bruttó Elszámolási Rendszerben (VIBER).

A *[Csatlakozó intézmény]* tudomásul veszi, hogy a Magyar Nemzeti Bank által vezetett bankszámlákra, és forint és deviza-forgalmi elszámolásokra vonatkozó üzleti feltételek technikai és egyéb feltételeket határoznak meg a közvetlen részvétel létesítésével kapcsolatban. A *[Csatlakozó intézmény]* tudomásul veszi, hogy mindezen feltételek teljesítéséhez szükség van arra, hogy az érintett szervezeti egységei aktívan támogassák a csatlakozási folyamatot, eleget téve a Magyar Nemzeti Bank elvárásainak. A *[Csatlakozó intézmény]* a csatlakozási folyamat során törekszik arra, hogy a Magyar Nemzeti Bank és a *[Csatlakozó intézmény]* közötti együttműködés és információáramlás hatékony legyen.

Felek rögzítik, hogy ez a nyilatkozat ugyan kifejezi a *[Csatlakozó intézmény]* közvetlen részvétel létesítésére irányuló szándékát, de sem a *[Csatlakozó intézmény]*, sem pedig a Magyar Nemzeti Bank részéről nem minősül jogilag kötelező erejű nyilatkozatnak.

BROSÚRA
A VIBER-CSATLAKOZÁSHOZ SZÜKSÉGES ALAPINFORMÁCIÓKRÓL
2022. március

Nyomda: Prospektus Kft.
8200 Veszprém, Tartu u. 6.

mnb.hu

©MAGYAR NEMZETI BANK

1013 BUDAPEST, KRISZTINA KÖRÚT 55.